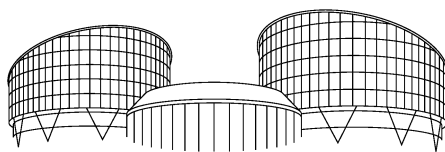

Tradus și revizuit de IER (<http://ier.gov.ro/>)

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A PATRA

CAUZA VEGH ȘI ALȚII ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererile nr. 13064/18 și alte 13)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

30 noiembrie 2021

Prezenta hotărâre este definitivă. Poate suferi modificări de formă.

În cauza Vegh și alții împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită într-un comitet compus din:

Gabriele Kucsko-Stadlmayer, *președinte*,

Iulia Antoanella Motoc,

Pere Pastor Vilanova, *judcători*,

și Ilse Friewirth, *grefier adjunct de secție*,

Având în vedere:

cererile (nr. 13064/18, 13067/18, 13068/18, 13069/18, 13074/18, 13075/18, 13077/18, 13079/18, 13080/18, 24961/18, 51299/19, 51346/19, 51365/19 și 57915/19) îndreptate împotriva României, prin care 14 resortisanți români, enumerați în tabelul anexat, au sesizat Curtea în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”);

decizia de a comunica Guvernului României („Guvernul”) capetele de cerere privind neexecutarea hotărârilor definitive pronunțate în favoarea reclamanților și lipsa unor recursuri efective în legătură cu acest fapt;

observațiile părților;

După ce a deliberat în camera de consiliu, la 9 noiembrie 2021,

Pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

INTRODUCERE

1. Prezenta cauză are ca obiect neexecutarea unei decizii judecătorești pronunțate în favoarea reclamanților în calitate de foste părți civile în cadrul unui proces penal împotriva Fondului Național de Investiții. Se ridică probleme sub incidența art. 6 § 1 din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1.

ÎN FAPT

2. Datele reclamanților sunt prezentate în tabelul anexat.

3. Guvernul a fost reprezentat de agentul guvernamental, cel mai recent doamna O. Ezer, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

I. CONTEXTUL CAUZEI

4. Circumstanțele de fapt și de drept prezentate în cererile actuale sunt similare cu cele ale reclamanților din cauza *Albert și alții împotriva României* [(dec.), nr. 48006/11, 8 ianuarie 2013] și cauza introdusă ulterior *Murărașu împotriva României* [(dec.), nr. 45733/10, 10 noiembrie 2015].

5. Pe scurt, reclamanții sunt foste părți civile în procesul penal împotriva Fondului Național de Investiții („FNI”; pentru o prezentare detaliată a acestei entități de tip fond de investiții, a se vedea *Albert și alții*, citată anterior, pct. 3-9).

6. Prin decizia penală definitivă din 4 iunie 2009, Înalta Curte de Casație și Justiție s-a pronunțat în favoarea reclamanților, stabilind dreptul acestora de a primi despăgubiri de la bugetul de stat. Decizia a rămas neexecutată până în prezent în ceea ce privește un număr mare de creditori, inclusiv reclamanții din prezenta cauză (pentru detalii relevante ale acestui proces, a se vedea *Albert și alții*, citată anterior, pct. 14-18).

II. INFORMAȚII PREZENTATE DE GUVERN ȘI AUTORITATEA PENTRU ADMINISTRAREA ACTIVELOR STATULUI

7. Guvernul a susținut că, dintr-un total de aproximativ 160.000 de creditori, cum s-a stabilit prin 23 de decizii civile și 8 decizii penale pronunțate în procese în care este implicat FNI, peste 18.400 de creditori primiseră deja plățile lor, în valoare de aproximativ 428.000.000 lei [RON – aproximativ 94.000.000 EUR (EUR)].

8. Având în vedere cererile de plată depuse până la data prezentării observațiilor Guvernului la Curte, suma totală datorată creditorilor FNI era de 345.017.000 RON (aproximativ 75.000.000 EUR).

9. Guvernul a susținut că autoritatea de stat competentă, și anume Autoritatea pentru Administrarea Activelor Statului (AAAS), a depus eforturi serioase pentru a continua plata datoriilor restante către creditorii individuali ai FNI, în pofida dificultăților financiare tot mai mari cu care se confrunta din cauza sumelor ridicate care trebuiau plătite și a lipsei de finanțare pentru acoperirea acestora. În acest sens, mai multe propuneri legislative și planuri de acțiune având ca scop punerea în aplicare a unor măsuri concrete de finanțare și rambursare, inclusiv prin eşalonări, a datoriilor restante au fost formulate și prezentate ministerelor competente începând din 2017; cu toate acestea, nu s-a adoptat niciuna dintre propuneri și nu s-a prezentat nicio alternativă până în prezent.

10. AAAS a susținut că, întrucât au eșuat toate eforturile sale de a lansa o discuție la nivel de ministere cu scopul de a găsi soluții pentru problema complexă ridicată de plata unor sume de bani atât de mari care depășeau bugetul propriu, orice posibilitate pentru această instituție de a continua rambursarea creditorilor FNI a fost compromisă total.

LEGISLAȚIA ȘI PRACTICA RELEVANTE

11. Legislația și practica națională relevante cu privire la măsurile speciale de executare a obligațiilor de plată, precum cele prezentate de reclamanți (creditorii FNI), sunt prezentate în *Albert și alții* (citată anterior, pct. 40-45) și *Murărașu* (citată anterior, pct. 12-14).

12. În ceea ce privește, în special, publicarea de informații specifice în atenția tuturor creditorilor FNI pe website-ul AAAS, așa cum se prezintă în *Murărașu* (citată anterior, pct. 15), trebuie remarcat faptul că, în prezent, nu

există informații concrete cu privire la stadiul plății, numărul de creditori ori sumele deja plătite sau care așteaptă să fie plătite în cadrul procedurilor relevante.

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA CONEXAREA CERERILOR

13. Având în vedere obiectul similar al cererilor, Curtea consideră oportun să le examineze conexat, într-o singură hotărâre (art. 42 § 1 din Regulamentul de procedură).

II. *LOCUS STANDI*

14. Moștenitorii reclamantului care a introdus cererea nr. 13069/18 au informat Curtea despre decesul acestuia și, în calitate de rude apropiate, și-au exprimat intenția de a continua procedura în locul său. Guvernul nu a prezentat obiecții în acest sens. Având în vedere legăturile de familie strânse și interesul legitim al moștenitorilor de a continua procedura, Curtea admite că moștenitorii reclamantului decedat pot continua procedura în locul său [a se vedea, printre alte autorități, *Janowiec și alții împotriva Rusiei* (MC), nr. 55508/07 și nr. 29520/09, pct. 101, CEDO 2013]. Prin urmare, Curtea va continua examinarea acestei cereri la solicitarea moștenitorilor (a se vedea tabelul anexat pentru detalii).

III. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 6 DIN CONVENȚIE ȘI A ART. 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1 LA CONVENȚIE

15. Reclamanții au invocat neexecutarea deciziei definitive din 4 iunie 2009 a ICCJ, pronunțate în favoarea lor în cadrul unui proces în care au fost părți civile împotriva FNI. Aceștia au invocat art. 6 din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1, care, în măsura în care este relevant, prevăd următoarele:

Articolul 6

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil [...] a cauzei sale, de către o instanță [...], care va hotărî [...] asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.”

Articolul 1 din Protocolul nr. 1

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

A. Cu privire la admisibilitate

16. Curtea constată că aceste capete de cerere nu sunt nici vădit nefondate, nici inadmisibile pentru alte motive enumerate la art. 35 din Convenție. Prin urmare, trebuie să fie declarate admisibile.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

(a) Guvernul

17. Guvernul a susținut că complexitatea și specificitatea prezentei cauze necesita o abordare specială, care să țină seama de problemele atipice ridicate de aceasta. Astfel, Curtea însăși a subliniat în *Albert și alții* și în *Murărașu* (ambele citate anterior) că, în contextul generat de prăbușirea FNI, statul a fost pus într-o situație dificilă, care justifică așadar anumite întârzieri în executarea hotărârilor judecătorești definitive pronunțate în favoarea reclamantilor.

18. Deși a recunoscut că aceștia încă nu au încasat nicio plată, Guvernul a concluzionat că autoritățile au făcut eforturi concrete, cu bună-credință, pentru a-și respecta obligațiile față de toți creditorii FNI, inclusiv față de reclamanti.

(b) Reclamantii

19. Reclamantii au susținut că, la aproape 20 de ani de la demararea proceselor împotriva FNI și la câțiva ani după ce Curtea a pronunțat decizia în cauza *Murărașu* (citată anterior), încă nu și-au recuperat creanțele și nu sunt șanse să fie îndeplinite cererile lor.

2. Motivarea Curții

(a) Principii generale

20. Curtea constată că principiile relevante pentru prezentele plângeri sunt enunțate, printre altele, în *Burdov împotriva Rusiei* (nr. 33509/04, pct. 65-70, CEDO 2009), *Fundația Cămine de Elevi ale Bisericii Reformate și Stanomirescu împotriva României* (nr. 2699/03 și nr. 43597/07, pct. 55-60, 7 ianuarie 2014), *Albert și alții* (citată anterior, pct. 48-52) și *Murărașu* (citată anterior, pct. 25).

(b) Aplicarea acestor principii în prezenta cauză

21. Problema în discuție în prezenta cauză a făcut deja obiectul examinării Curții (supra, pct. 4-6 și 11). La momentul respectiv, Curtea a constatat în două decizii, *Albert și alții și Murărașu* (ambele citate anterior) că – având în vedere complexitatea circumstanțelor legale și faptice aflate la baza pretențiilor reclamanților, numărul foarte mare dar încă incert de creditori, precum și eforturile autorităților naționale de a continua rambursarea creanțelor restante – întârzierile atipice la executare nu arată o încălcare a dreptului reclamanților de acces la o instanță, în temeiul art. 6 din Convenție, nici a dreptului lor de proprietate, în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1 (a se vedea *Albert și alții*, citată anterior, pct. 53-58, și *Murărașu*, citată anterior, pct. 33).

22. Cu toate acestea, Curtea observă că, de la adoptarea deciziilor sus-menționate în 2013 și, respectiv, 2015, s-au schimbat mai multe elemente importante pe care și-a bazat evaluarea acestor cauze.

23. În această privință, pare să fi fost prezentată o imagine mult mai clară cu privire la numărul total de creditori și valoarea totală a creanțelor restante; într-adevăr, Guvernul a oferit cifre și statistici concrete în această privință (supra, pct. 7-8).

24. Curtea, deși observă că, în mod regretabil, aceste informații faptice concrete nu sunt disponibile pe website-ul autorității naționale relevante (supra, pct. 12), consideră totuși că este benefică clarificarea imaginii generale privind cuantumul creanțelor, precum și a numărului creditorilor; cu toate acestea, o astfel de clarificare nu pare a fi suficientă, având în vedere faptul că autoritatea responsabilă cu plata creanțelor restante prezentate, atât în fața autorităților ministeriale interne, cât și în fața Curții, nu dispune de fondurile necesare pentru a continua despăgubirea creditorilor stabiliți și că nu s-a prezentat niciun fel de plan de acțiune, de propuneri alternative sau de soluții legislative capabile să ofere o soluție acceptabilă (supra, pct. 9-10).

25. Prin urmare, trebuie arătat că, în pofida concluziilor la care s-a ajuns anterior (supra, pct. 21) și care s-au bazat pe criteriul esențial potrivit căruia, la momentul relevant, statul a depus eforturi concrete pentru a continua plățile către beneficiarii lor, în prezent – adică la mai mult de 12 ani de la data pronunțării deciziei neexecutate a ICCJ prin care s-au recunoscut creanțele executorii ale reclamanților (supra, pct. 6) – pare să nu existe nicio perspectivă previzibilă ca aceste creanțe să le fie acordate.

26. În această privință, Curtea trebuie să reamintească faptul că complexitatea procedurii interne de executare silită sau a sistemului bugetului de stat nu poate scuti statul de obligația care îi revine în temeiul Convenției de a garanta oricărei persoane dreptul la executarea unei hotărâri judecătorești obligatorii și executorii într-un termen rezonabil. De asemenea, o autoritate a statului nu are voie să invoce lipsa fondurilor ca scuză pentru neonorarea unei creanțe judiciare. Statelor contractante le revine sarcina de a-și organiza sistemele juridice în așa fel încât autoritățile competente să își poată îndeplini

obligățiile în această privință [a se vedea *Burdov (nr. 2)*, citată anterior, pct. 70].

27. Considerentele de mai sus sunt suficiente pentru a permite Curții să concluzioneze că autoritățile nu au făcut eforturi suficiente și convingătoare pentru a putea justifica o atât de mare întârziere la executarea deciziei interne definitive și executorii pronunțate în favoarea reclamantilor.

28. Prin urmare, Curtea consideră că, în prezenta cauză, au fost încălcate art. 6 din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1.

IV. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 13 DIN CONVENȚIE

29. Reclamanta din cererea nr. 57915/19 s-a plâns de faptul că legislația națională nu a oferit un recurs efectiv împotriva neexecutării de către stat a deciziei pronunțate de instanță în favoarea sa. Aceasta a invocat art. 13 din Convenție, care prevede următoarele:

„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de [prezenta] convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.”

30. Având în vedere constatările enunțate supra, pct. 25-27, Curtea constată că nu este necesar să examineze separat admisibilitatea și fondul acestui capăt de cerere (a se vedea, de exemplu, *Kuzhelev și alții împotriva Rusiei*, nr. 64098/09 și alte 6, pct. 140, 15 octombrie 2019).

V. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

31. Art. 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

32. Reclamantii au solicitat plata creanței stabilite în decizia neexecutată cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul material.

33. Unii reclamanti au formulat și pretenții privind prejudiciul moral, iar unul dintre reclamanti a lăsat la aprecierea Curții suma ce trebuia acordată în această privință (cererea nr. 57915/19).

34. Guvernul a susținut că pretențiile erau excesive și a susținut că o constatare a unei încălcări ar constitui o reparație echitabilă.

35. Curtea reiterează că cea mai potrivită cale de atac în cauzele referitoare la neexecutare este de a asigura executarea integrală a hotărârilor

judecătorești interne în cauză (a se vedea, de exemplu, *Đurić și alții împotriva Bosniei și Herțegovinei*, nr. 79867/12 și alte 5, pct. 36, 20 ianuarie 2015). Acest principiu se aplică și în prezenta cauză, Curtea considerând că executarea integrală a constatărilor din decizia din 4 iunie 2009 a ICCJ, neexecutată (supra, pct. 6), ar asigura reclamanților o cale de atac corespunzătoare.

36. În plus, Curtea consideră că reclamanții au suferit un prejudiciu moral ca urmare a încălcărilor Convenției constatate în prezenta cauză. Pronunțându-se în echitate, în conformitate cu art. 41 din Convenție, Curtea acordă reclamanților sumele indicate în tabelul anexat, cu titlul de despăgubire pentru acest prejudiciu.

B. Cheltuieli de judecată

37. Reclamanții au solicitat sume diferite pentru cheltuielile de judecată ocazionate în fața instanțelor naționale și în fața Curții; unii dintre aceștia au prezentat, în susținerea pretențiilor, copii după contractele lor de prestări de servicii juridice.

38. Guvernul a susținut că sumele solicitate sunt excesive și nu sunt susținute de probe corespunzătoare.

39. Conform jurisprudenței Curții, un reclamant are dreptul la rambursarea cheltuielilor de judecată numai în măsura în care se stabilește caracterul lor real și necesar, precum și caracterul rezonabil al cuantumului acestora [a se vedea *Iatridis împotriva Greciei* (reparație echitabilă) (MC), nr. 31107/96, pct. 54, CEDO 2000-XI, precum și *Spahić și alții împotriva Bosniei și Herțegovinei*, nr. 20514/15 și alte 15, pct. 41, 14 noiembrie 2017].

40. Având în vedere informațiile de care dispune și criteriile sus-menționate, precum și caracterul repetitiv al cererilor și – prin urmare – al observațiilor trimise, Curtea consideră rezonabil să acorde reclamanților sumele indicate în tabelul anexat.

C. Dobânzi moratorii

41. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, ÎN UNANIMITATE, CURTEA,

1. *decide* să conexeze cererile;
2. *declară* admisibile, pentru toți reclamanții, capetele de cerere formulate în temeiul art. 6 § 1 din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1 la

Convenție cu privire la neexecutarea deciziei instanței interne din 4 iunie 2009;

3. *hotărăște*, cu privire la toate cererile, că au fost încălcate art. 6 § 1 din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție în legătură cu neexecutarea deciziei instanței interne din 4 iunie 2009;
4. *hotărăște* că, în cererea nr. 57915/19, nu este necesar să examineze admisibilitatea și fondul capătului de cerere formulat în temeiul art. 13 din Convenție;
5. *hotărăște* că statul pârât va trebui să asigure, prin mijloace corespunzătoare, în termen de 3 luni, executarea deciziei instanței interne din 4 iunie 2009;
6. *hotărăște*
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească reclamanților, în termen de trei luni, sumele indicate în tabelul anexat, care trebuie convertite în moneda națională a statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;
 - (b) că, de la expirarea termenului de trei luni sus-menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată anuală egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale;
7. *respinge* cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba engleză, apoi comunicată în scris, la 30 noiembrie 2021, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Ilse Freiwirth
Grefier adjunct de secție

Gabriele Kucsko-Stadlmayer
Președinte

HOTĂRÂREA VEGH ȘI ALȚII ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

ANEXĂ

Lista cauzelor

Nr. crt.	Cererea nr.	Data introducerii	Reclamant Anul nașterii Domiciliu Cetățenie	Reprezentat de	Prejudiciu moral (per reclamant) (în euro)	Cheltuieli de judecată (în euro)
1.	13064/18	06/03/2018	Laurențiu-Ștefan VEGH 1971 Halchiu Română	Adrian MÎLCU	2.000	94
2.	13067/18	06/03/2018	József KARÁCSONY 1956 Sfântu Gheorghe Română	Adrian MÎLCU	2.000	204
3.	13068/18	07/03/2018	Enikő FAIL 1953 Sfântu Gheorghe Română	Adrian MÎLCU	2.000	184
4.	13069/18	07/03/2018	Ștefan VEGH n:1938; d: 2020 Continuată de moștenitori	Adrian MÎLCU	2.000	235

HOTĂRÂREA VEGH ȘI ALȚII ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

Nr. crt.	Cererea nr.	Data introducerii	Reclamant Anul nașterii Domiciliu Cetățenie	Reprezentat de	Prejudiciu moral (per reclamant) (în euro)	Cheltuieli de judecată (în euro)
			Laurențiu-Ștefan VEGH (a se vedea Cererea nr. 13064/18 supra) Rodin-Attila VEGH (a se vedea Cererea nr. 13074/18 infra)			
5.	13074/18	07/03/2018	Rodin-Attila VEGH 1967 Sfântu Gheorghe Română	Adrian MÎLCU	2.000	94
6.	13075/18	07/03/2018	Margareta Emilia KATONA 1944 Baraolt Română	Adrian MÎLCU	2.000	204
7.	13077/18	07/03/2018	Carol KOLUMBÁN 1948 Baraolt Română	Adrian MÎLCU	2.000	204

HOTĂRÂREA VEGH ȘI ALȚII ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

Nr. crt.	Cererea nr.	Data introducerii	Reclamant Anul nașterii Domiciliu Cetățenie	Reprezentat de	Prejudiciu moral (per reclamant) (în euro)	Cheltuieli de judecată (în euro)
8.	13079/18	07/03/2018	Ion DIACONU 1953 Sfântu Gheorghe Română	Adrian MÎLCU	2.000	204
9.	13080/18	07/03/2018	Antal KISS 1952 Sfântu Gheorghe Română	Adrian MÎLCU	2.000	143
10.	24961/18	14/05/2018	Judit-Mária SZŐCS-BIRÓ 1979 Târgu Secuiesc Română Venczel HORVÁTH 1947 Sfântu Gheorghe Română	Adrian MÎLCU	2.000 2.000	214 81
11.	51299/19	24/09/2019	Mihaela GHEORGHE 1985	Alexandru ROATA-PALADE	-	-

HOTĂRÂREA VEGH ȘI ALȚII ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

Nr. crt.	Cererea nr.	Data introducerii	Reclamant Anul nașterii Domiciliu Cetățenie	Reprezentat de	Prejudiciu moral (per reclamant) (în euro)	Cheltuieli de judecată (în euro)
			București Română			
12.	51346/19	24/09/2019	Mircea DRĂGAN 1945 București Română	Alexandru ROATA-PALADE	-	-
13.	51365/19	24/09/2019	Alexandru DRĂGAN 1988 București Română	Alexandru ROATA-PALADE	-	-
14.	57915/19	26/11/2019	Georgeta PRETOR 1961 București Română	Auto-reprezentare	2.000	-